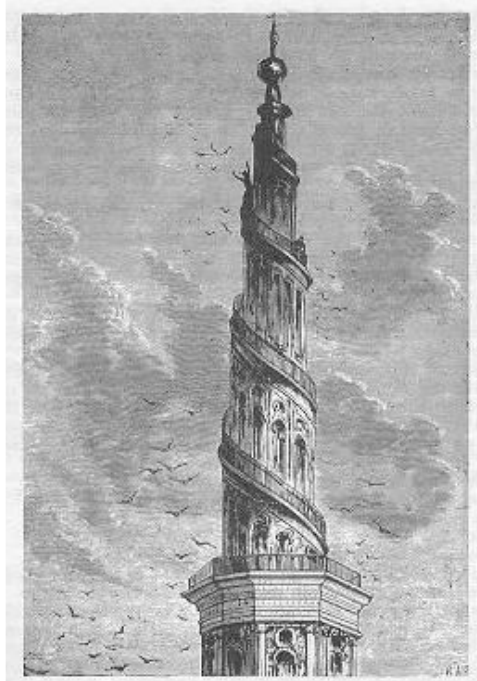

Jules Verne i København i billeder

som beskrevet i *Rejsen til Jordens indre*.

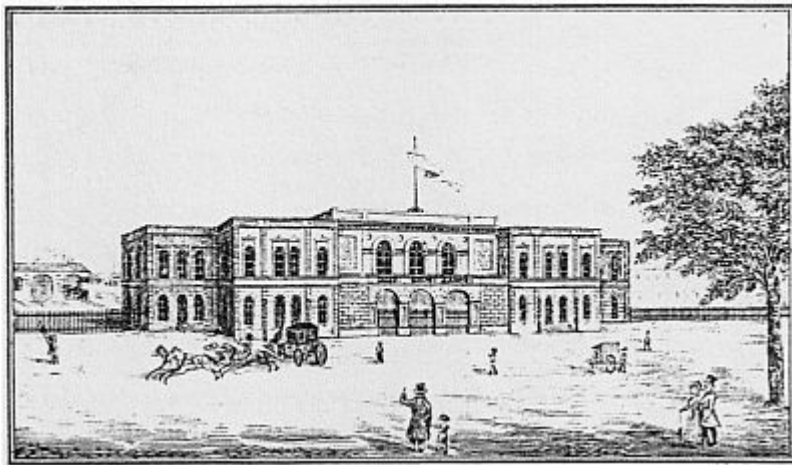
Af Bjørn Larsen, Det danske Jules Verne selskab.

Den 5. august 2011 er det 150 år side, at Jules Verne besøgte København for første gang. Man kan følge hans besøg i byen ret præcist ved at læse den beskrivelse af rejsen, som professor Lidenbrock og hans nevø Axel foretager i "Rejsen til jordens indre". Bogen udkom på Hetzels forlag den 25. november 1864 og dækker Vernes iagttagelser tre år før. Den samme rejse er uden tvivl beskrevet i Vernes dagbog fra turen, men den er desværre ikke fremkommet på tryk endnu.

Rejsen begynder i Hamborg i sommeren 1863. Med hestevogn kører de over den dansk-tyske grænse til Altona, hvorfra de tager toget til Kiel, en rejse der tager 3 timer.

Altona banegård i 1844.

Bemærkninger: Indtil 1864 var Holsten en del af det danske kongerige, hvorfor både Altona og Kiel var danske byer.

Jernbanen Altona-Kiel blev indviet på Christian 8.s fødselsdag den 18. september 1844 af *Altona-Kieler Eisenbahngesellschaft* og fik det pompøse navn **Christian VIII's Østersø Jernbane**. Den var på 108 km., så rejsehastigheden har ikke været meget over 30 km. i timen. Bemærk, at dette er den første danske jernbanestrækning, efterfulgt af København-Roskilde i 1847.

Kiel med den nye jernbane i 1844.

Efter at have tilbragt nogle utålmodige timer i Kiel går turen med natfærgeren *Ellenora* til Korsør og herfra med jernbane til København:

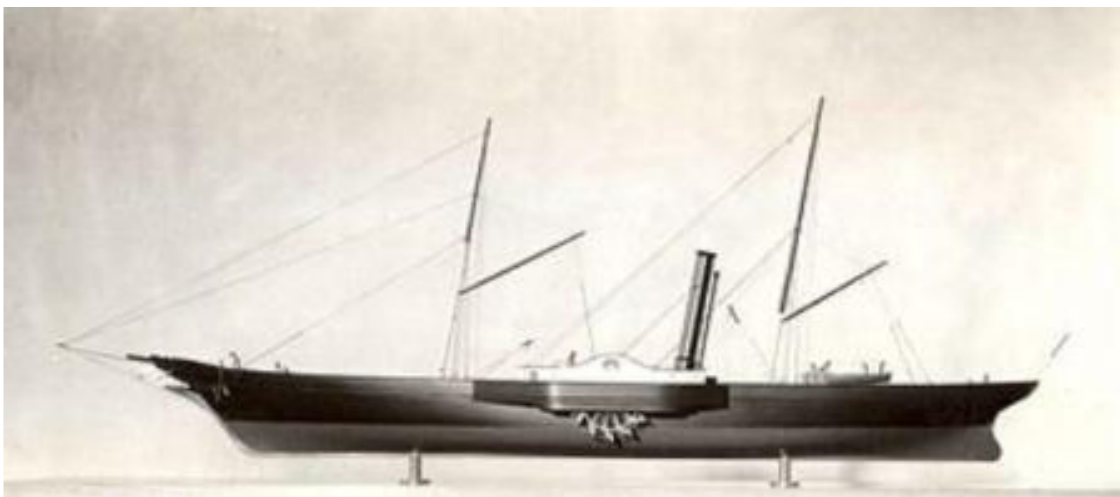
Les tourbillons de la fumée de l'Ellenora, se développaient dans le ciel; le pont tremblotait sous les frissonnements de la chaudière; nous étions à bord et propriétaires de deux couchettes étagées dans l'unique chambre du bateau.

A dix heures un quart les amarres furent larguées, et le steamer fila rapidement sur les sombres eaux du grand Belt.

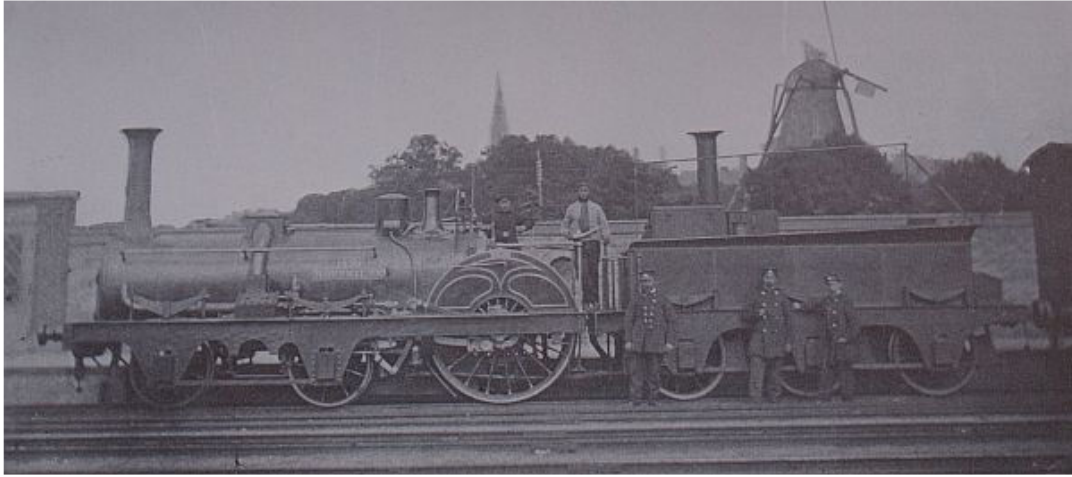
La nuit était noire; il y avait belle brise et forte mer; quelques feux de la côte apparurent dans les ténèbres; plus tard, je ne sais, un phare à éclats étincela au-dessus des flots; ce fut tout ce qui resta dans mon souvenir de cette première traversée.

A sept heures du matin nous débarquions à Korsør, petite ville située sur la côte occidentale du Seeland. Là nous sautions du bateau dans un nouveau chemin de fer qui nous emportait à travers un pays non moins plat que les campagnes du Holstein.

Nogle bemærkninger: De foretager den omvendte rejse af den, Verne tager på vejen hjem fra København, men ellers dækker rejsebeskrivelsen sikkert hans erindringer og dagbog. Rejsen foregår i 1863, lige inden Holsten i 1864 erobres af Preussen, så man følger den netop oprettede hurtigrute gennem det danske rige fra København til det yderste hjørne i Altona. Jernbanen fra København til Roskilde var forlænget til Korsør i 1856, og ved den lejlighed blev dampbåden København-Kiel flyttet til Korsør-Kiel (133 km sejlads på 9 timer). Dampbådens navn var ikke *Ellenora* men *Hermod*, en hjul-dampfærge med kun en enkelt kahyt. Det nævnte fyr har nok været på Langeland (Fakkebjerg gamle fyr på det sydlige Langeland).

Derpå går togturen mod København, og som på Altona-Kielturen klares de lidt over 100 km på 3 timer, altså igen lidt over 30 km. i timen.

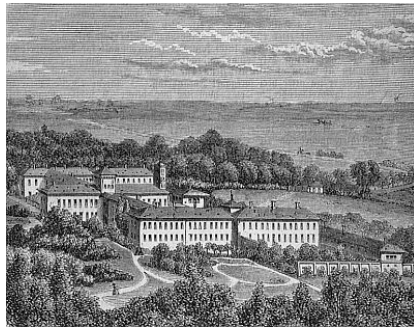
Et af Sjællandske Jernbaners lokomotiver fra den tid. Det er et lokomotiv af typen Hawthorn, hvoraf banen fik 4 stk i 1854. Billedet stammer fra bogen *Danmarks damplokomotiver* af William Bay, Herluf Andersens forlag og forlaget Hamlet 1977. Billedet, der stammer fra Jernbanemuseet, forestiller lokomotivet *Roeskilde* ved Nordbanegården ca. 1866. Man ser i baggrunden voldmøllen på Kastellet, der osse omtales i Vernes bog. NB: min gamle bog bemærker tørt, at mens Sleswig var en del af kongeriget, var Holsten i juridisk forstand tysk, så derfor desværre ingen billeder fra Altona-Kiel banen. Bemærk også, at lokomotivet ikke har noget førerhus, så det har været en barsk tur ved vintertide. Hawthorn-maskinerne var iøvrigt ikke gode, så *Roeskilde* blev udrangeret i 1867.

C'était encore trois heures de voyage avant d'atteindre la capitale du Danemark ...

Enfin il aperçut une échappée de mer.

«Le Sund!» s'écria-t-il.

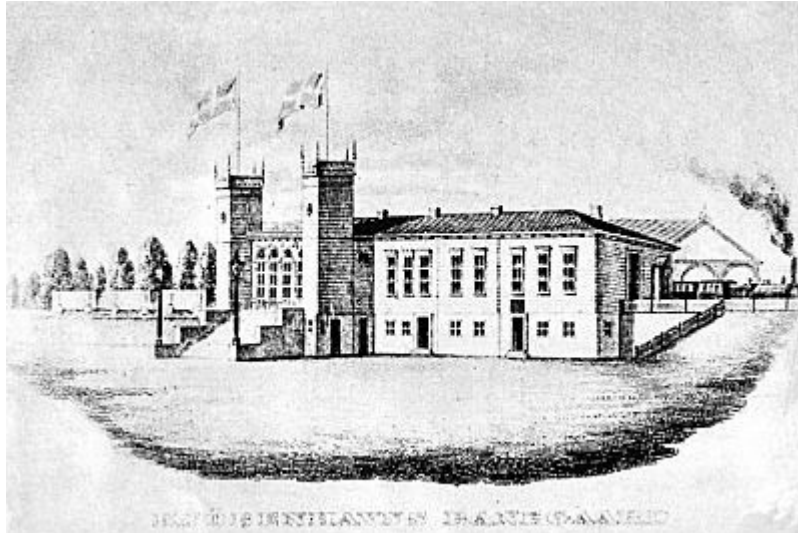
Il y avait sur notre gauche une vaste construction qui ressemblait à un hôpital.

«C'est une maison de fous, dit un de nos compagnons de voyage.

—Bon, pensai-je, voilà un établissement où nous devrions finir nos jours! Et, si grand qu'il fût, cet hôpital serait encore trop petit pour contenir toute la folie du professeur Lidenbrock!»

Enfin, à dix heures du matin, nous prenions pied à Copenhague; les bagages furent chargés sur une voiture et conduits avec nous à l'hôtel du Phoenix dans Bred-Gade. Ce fut l'affaire d'une demi-heure, car la gare est située en dehors de la ville.

Bemærkninger: Verne husker her forkert (eller måske lader han med vilje professoren være så ivrig, at han håber allerede at være i København?). Sankt Hans Hospital havde i 1860 fået sine nye, smukke bygninger tegnet af den Thorvald Bindesbøl, der også tegnede Thorvaldsens museum, som vi vender tilbage til. Men hospitalet ligger ved Roskilde Fjord og ikke ved Sundet!

Københavns første banegård, der blev opført i 1847, lå ca. der, hvor den nuværende hovedbanegård ligger, hvilket var langt uden for byens volde, som man begyndte at sløjfe i 1858. Banegården var i brug til 1865, hvor den blev afløst af en banegård, der lå ca. der, hvor Paladsbiografen nu ligger. Men det er altså denne beskedne træbygning, som professor Lidenbroch og Axel ankommer til i 1863.

Enfin, à dix heures du matin, nous prenions pied à Copenhague; les bagages furent chargés sur une voiture et conduits avec nous à l'hôtel du Phoenix dans Bred-Gade. Ce fut l'affaire d'une demi-heure, car la gare est située en dehors de la ville. Puis mon oncle, faisant une toilette sommaire, m'entraîna à sa suite.

Jeg har fundet dette billede malet af S. Christiansen (iflg. Københavns bymuseum) i 1863. Man må forestille sig professor Lidenbrock og Axel, der sidder i vognen på vej til hotel Phønix. Banegården er set fra en anden side end den foregående tegning, men man kan dog ane et hjørne af det ene tårn.

Litografi af Hotel Phønix c. 1860 (Før og nu, bind 5, s 364, Bymuseet).

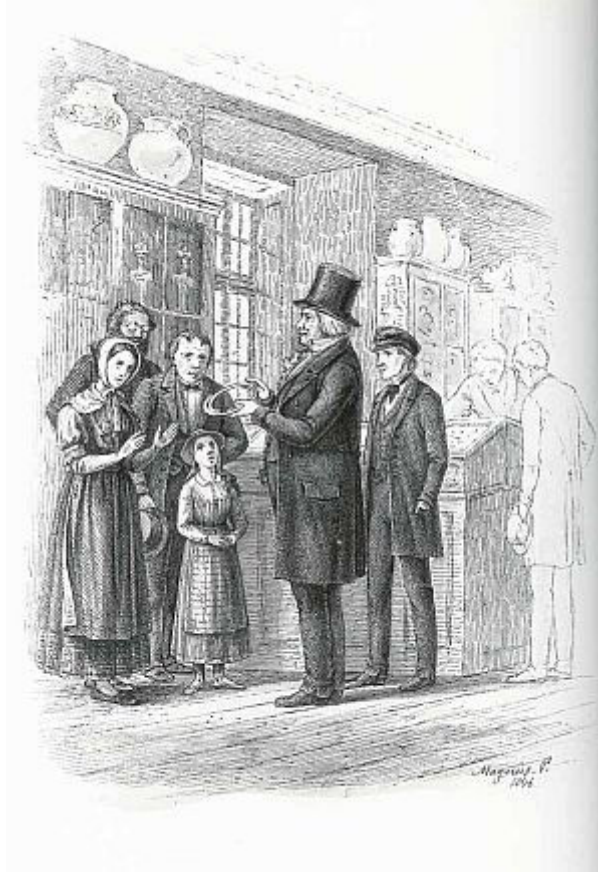
Bemærkninger: Hotel Phønix åbnede i 1847 og var et af Københavns fineste hoteller, da Lidenbrock og Axel boede der en uges tid i 1863. Under krigen blev hotellet beslaglagt af tyskerne, og efter krigen overtog Det Kommunistiske Parti og deres avis Land og Folk bygningen. Efter en grundig restaurering genopstod det gamle hotel i 1991.

Bredgade hed siden 1600-tallet *Norgesgade*, men i folkelige munde har den altid heddet Bredgade eller på københavnsk *Bre'gad'*. Først i 1877 skiftede den officielt navn til Bredgade, så den hed Norgesgade, da Verne besøgte byen.

*Le portier de l'hôtel parlait l'allemand et l'anglais; mais le professeur, en sa qualité de polyglotte, l'interrogea en bon danois, et ce fut en bon danois que ce personnage lui indiqua la situation du **Muséum des Antiquités du Nord**.*

*Le directeur de ce curieux établissement, où sont entassées des merveilles qui permettraient de reconstruire l'histoire du pays avec ses vieilles armes de pierre, ses hanaps et ses bijoux, était un savant, l'ami du consul de Hambourg, **M. le professeur Thomson**.*

Mon oncle avait pour lui une chaude lettre de recommandation. En général, un savant en reçoit assez mal un autre. Mais ici ce fut tout autrement. M. Thomson, en homme serviable, fit un cordial accueil au professeur Lidenbrock, et même à son neveu. Dire que notre secret fut gardé vis-à-vis de l'excellent directeur du Muséum, c'est à peine nécessaire. Nous voulions tout bonnement visiter l'Islande en amateurs désintéressés.

vieilles armes de pierre

Bemærkninger.

Christian Jürgensen Thomsen (1788-1865) var en meget berømt dansk museumsmand. Det var ham, der opdelte oldtiden i stenalder, bronzealder og jernalder. Han var ikke professor men direktør. Han var i 1863 næsten nabo til Hotel Phønix, idet han boede lige om hjørnet i Dronnings Tværgade 7, hvor han også tidligere midlertidigt havde indrettet Danmarks første nationalmuseum. Han har sikkert været en hyppig gæst på hotellet (han var aldrig gift).

Han skal have været en glimrende pædagog, der elskede at vise sine samlinger frem som vist på billedet, hvor han fremviser et guldhalsmykke for nogle ydmyge tilskuere. I øvrigt efterlod Thomsen sig en enorm møntsamling, som ved hans død supplerede Det danske Møntkabinet.

Muséum des Antiquités du Nord. Thomsen blev i 1816 sekretær for "Den Kongelige Kommission til Oldsagers Opbevaring", hvis samlinger dannede grundlaget for det Nationalmuseum, det blev besluttet at oprette efter grundlovens indførelse i 1849. Museet fik til huse i "Prinsens Palæ" lige over for Christiansborg, hvortil Thomsen flyttede bl.a. samlingerne fra dansk oldtid og middelalder i 1855. Museet var derfor ganske nyt, da Axel og Lidenbrock besøgte det i 1863. Billedet viser museet set fra den modsatte side af kanalen ved Christiansborgs ridebane.

M. Thomson se mit entièrement à notre disposition, et nous courûmes les quais afin de chercher un navire en partance.

J'espérais que les moyens de transport manqueraient absolument; mais il n'en fut rien. Une petite goélette danoise, la Valkyrie, devait mettre à la voile le 2 juin pour Reykjavik. Le capitaine, M. Bjarne, se trouvait à bord; son futur passager, dans sa joie, lui serra les mains à les briser. Ce brave homme fut un peu étonné d'une pareille étreinte. Il trouvait tout simple d'aller en Islande, puisque c'était son métier. Mon oncle trouvait cela sublime. Le digne capitaine profita de cet enthousiasme pour nous faire payer double le passage sur son bâtiment. Mais nous n'y regardions pas de si près.

«Soyez à bord mardi, à sept heures du matin,» dit M. Bjarne après avoir empoché un nombre respectable de species-dollars.

Bemærkninger: en "goélette danoise" er en skonnert, et skib rigget med to eller flere skonnertriggede master; et hurtigtgående fartøj med minimum fokkemast og stormast som bærer langskibssejl på alle master, som dog også kan føre råsejl på fokkemasten enten som topsejl eller som en bredfok (ifølge Wikipedia, så blev vi så kloge, det viser sig senere, at Verne har helt styr på alle sejltyper). Det har ikke været muligt at finde en skonnert med navnet "Valkyrien", men det er et fint navn til

et skib, der næsten flyver hen over bølgerne. Følgende billede ligner nok ret godt (se også side 26):

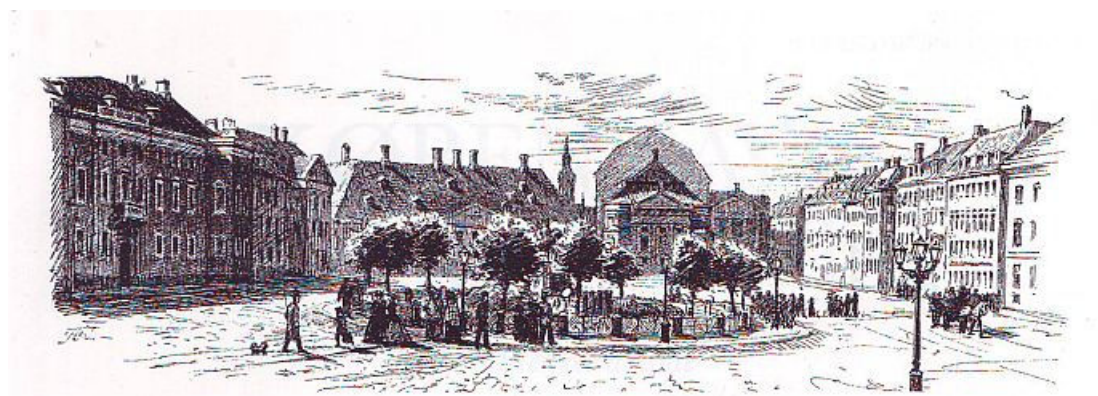

En "specie-dollar", på tysk og dansk en specie-daler, var tidens Euro, en sølvmønt, der var sin vægt værd i sølv. I Danmark indførte man kronen i 1873, hvor en daler blev lig to kroner. Derfor hed en to-krone længe efter "en daler". Følgende billede viser en dansk specie-daler fra 1848, da Frederik 7. blev kronet. Han var konge, da Verne besøgte København i 1861.

«Cela va bien! cela va très bien, répétait mon oncle. Quel heureux hasard d'avoir trouvé ce bâtiment prêt à partir! Maintenant déjeunons, et allons visiter la ville.»

Nous nous rendîmes à Kongens-Nye-Torw, place irrégulière où se trouve un poste avec deux innocents canons braqués qui ne font peur à personne. Tout près, au n° 5, il y avait une «restauration» française, tenue par un cuisinier nommé Vincent; nous y déjeunâmes suffisamment pour le prix modéré de quatre marks chacun.

Kongens Nytorv 1860. Midt i billedet det gamle kongelige teater. I hjørnet til venstre lå Vincents restaurant.

Bemærkninger: Kongens Nytorv var ikke særlig uregelmæssig, men anlagt omkring 1669 i fin fransk symmetrisk stil lige uden for den gamle Øster Port. "Un poste" er byens hovedvagt, der blev opført i 1680 og sidst ombygget i 1830. Den blev nedrevet i 1874 og erstattet af *Hovedvagtsgade*.. På billedet herunder ses vagten lige til højre for hotel d'Angleterre. Billedet er fra ca. 1860, og man aner lige de to uskyldige kanoner *qui ne font peur à personne*.

Restaurant Vincent i nummer 5 var oprindeligt åbnet af en franskmand *Eugen Vincent* ("khatolik"), der havde været kok hos prins Ferdinand. Ved folketællingen i 1845 er han gift med Eva Severine Vincent f. Rasmussen. De bor på første og anden sal i den fine lejlighed, der her under ses midt i billedet som en sidebygning til Harsdorffs Palæ, nu nabo til Det Kongelige teaters billetsalg. Billedet er særdeles interessant, fordi det er taget den 30. juli 1861, altså en uge før Verne besøgte restauranten.

På det tidspunkt var Eva Severine blevet enke med en del børn, hvoraf sønnen Alexander fører faderens restaurant videre under navnet "Madame Vincent", så det er ham, der er *un cuisinier nommé Vincent* i 1863. Han dør også tidligt, og vi finder hans kone Blanca Vincent som enke og "capitalist" i 1885.

Der gik 6 mark hver a 16 skilling på en speciedaler. Restauranten har været fin, så det har nok ikke været specielt billigt, og enken endte altså også som kapitalist.. Der findes stadig en restaurant Vincent, men det er nu på Østerbro.

Axels rute gennem det gamle København er lidt svær at blive klog på, men hermed de sevædigheder han nævner:

Puis je pris un plaisir d'enfant à parcourir la ville; mon oncle se laissait promener; d'ailleurs il ne vit rien, ni l'insignifiant palais du roi, ni le joli pont du dix-septième siècle qui enjambe le canal devant le Muséum, ni cet immense cénotaphe de Torwaldsen, orné de peintures murales horribles et qui contient à l'intérieur les oeuvres de ce statuaire

Bemærkninger:

l'insignifiant palais du roi : Det første Christiansborg var brændt i 1794. I 1863 var det det andet Christiansborg (øverst fra 1828, brændt 1884), som Axel kunne se. Imidlertid var kongefamilien flyttet til Amalienborg (nederst, hvor den jo stadig bor). Når Axel derfor synes, at kongens slot er lidt småt, mener han sikkert Amalienborg (opført omkring 1760, Eigtved).

le joli pont du dix-septième siècle : Marmorbroen fra oldnordisk museum over til slottets ridebaneanlæg (1739-1745, Eigtved).

cet immense cénotaphe de Thorvaldsen: Bertel Thorvaldsen (1770-1844), museet blev først færdigt i 1848 (Bindesbøll) og rummer foruden Thorvaldsens grav mange af hans værker. Thorvaldsen: Når Bindesbølls gravminde er færdigt, kan jeg dø!

orné de peintures murales horribles: Thorvaldsens museum har på 3 af siderne en billedfrise malet af Jørgen Sonne (1801-1890). Den viser Thorvaldsens hjemkomst til København i 1838. Hvorfor Verne finder frisen *horrible* er ikke klart; der er tale om en smuk tegneserie med mange interessante detaljer.

Hvis Axel havde vendt sig fra "de horrible tegninger" på Thorvaldsens Museum, ville han på den anden side af kanalen nede på Ved Stranden 18 have set et andet af byens fineste hoteller, **Hotel Royal**, hotel til 1876. Her indlogerede den tredje af deltagerne i den skandinaviske rejse sig i 1861.

I skandinaviensrejsen deltog ved start de tre venner komponisten **Aristide Hignard** (1822-1898), advokat **Jules Verne** (1828-1905) og advokat **Emil Paul Lorois** (1831-1899).

Medens Hignard fulgtes med Verne, da denne hastede hjem på grund af sin søns fødsel, gav Lorois sig bedre tid og ankom først til København den 9. august og forblev ti dage i byen indlogeret på Hotel Royal. Man må sige, at de unge herrer allerede da havde rimelige levevaner. Senere blev Hignard en ikke alt for kendt

komponist, Verne en meget kendt forfatter og Lorois en anerkendt jurist, der var medlem af den franske nationalforsamling fra 1886 til 1899.

Medens vi stadig venter på offentliggørelsen af Vernes egen dagbog fra skandinaviensrejsen, må vi tro at den beskrivelse, han giver i *Rejsen til Jordens Indre*, stort set dækker hans oplevelser i København, så vi fortsætter ufortrødent frem mod højdepunktet med Frelsers Kirke.

ni, dans un assez beau parc, le château bonbonnière de Rosenborg, ni l'admirable édifice renaissance de la Bourse, ni son clocher fait avec les queues entrelacées de quatre dragons de bronze, ni les grands moulins des remparts, dont les vastes ailes s'enflaient comme les voiles d'un vaisseau au vent de la mer.

le château bonbonnière de Rosenborg, Chr. IV lystslot, ca. 1630.

l'admirable édifice renaissance de la Bourse, også bygget under Chr. IV, spiret er fra 1695.

les grands moulins des remparts, her "Lille-mølle" på Christianshavns Vold (nedl.1898), i baggrunden Københavns mest interessante kirke.

Quelles délicieuses promenades nous eussions faites, ma jolie Virlandaise et moi, du côté du port où les deux-ponts et les frégates dormaient paisiblement sous leur toiture rouge, sur les bords verdoyants du détroit, à travers ces ombrages touffus au sein desquels se cache la citadelle, dont les canons allongent leur gueule noirâtre entre les branches des sureaux et des saules! Mais, hélas! elle était loin, ma pauvre Graüben, et pouvais-je espérer de la revoir jamais! Cependant, si mon oncle ne remarqua rien de ces sites enchanteurs, il fut vivement frappé par la vue d'un certain clocher situé dans l'île d'Amak, qui forme le quartier sud-ouest de Copenhague.

les frégates dormaient paisiblement sous leur toiture rouge.

Når flåden ikke var i brug lå den uden master og beskyttet af røde tage. Kort tid efter Vernes besøg skulle disse skibe i kamp for sidste gang ved Helgoland i 1864, hvor de vistnok vandt over en Østrisk-Preussisk flåde. Endnu i 1950-erne kunne man se et par af de gamle skibe i København, inden det sidste, *Fregatten Jylland*, blev bugseret til Æbeltoft som museumsskib.

la citadelle, dont les canons allongent leur gueule noirâtre entre les branches des sureaux et des saules!

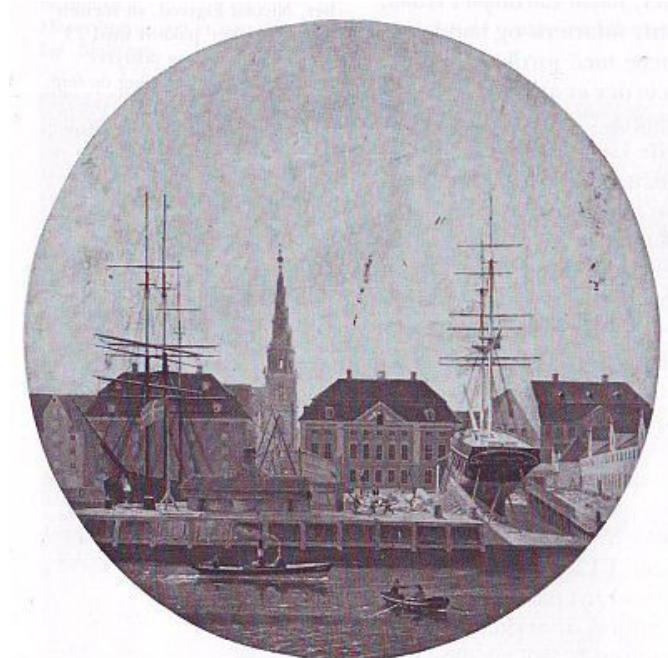
Her er vist lidt af kastelvolden samt en enlig kanon. Bygningen af Kastellet blev påbegyndt under Chr. IV ca. 1624. Det er nu restaureret og ligger som et af Europas bedst bevarede fæstningsanlæg.

il fut vivement frappé par la vue d'un certain clocher situé dans l'île d'Amak, qui forme le quartier sud-ouest de Copenhague.

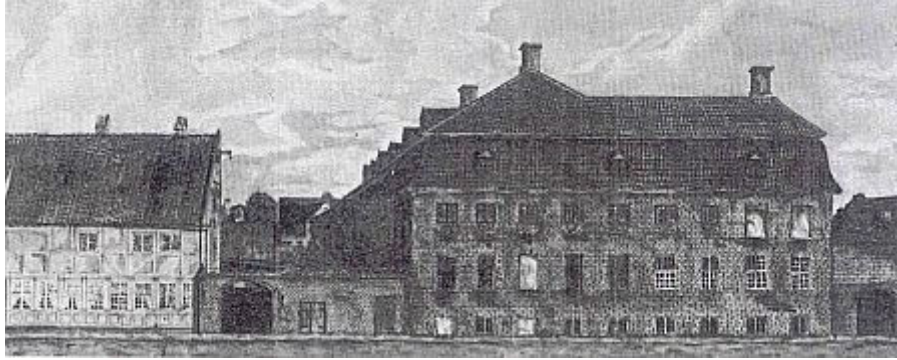
Vor Frelzers Kirke ligger ikke på Amager, der her hedder Amak, men på Christianshavn. Til venstre i billedet kirken, som vi vender tilbage til.

Je reçus l'ordre de diriger nos pas de ce côté; je montai dans une petite embarcation à vapeur qui faisait le service des canaux, et, en quelques instants, elle accosta le quai de Dock-Yard. Après avoir traversé quelques rues étroites où des galériens, vêtus de pantalons mi-partie jaunes et gris, travaillaient sous le bâton des argousins, nous arrivâmes devant Vor-Frelzers-Kirk.

une petite embarcation à vapeur qui faisait le service des canaux

Billedet er fra 1866, så Axels lille dampbåd må være den viste. I baggrunden atter Vor Frelzers Kirke (“Før og Nu”).

où des galériens, vêtus de pantalons mi-partie jaunes et gris, travaillaient sous le bâton des argousins,

På Christianshavn lå landets største fængsel, grundlagt under Chr. IV i 1605. Her anbragte man fanger af enhver art bl.a. gadebørn, der blev sat til at fremstille uniformer til hæren. Det var rent slavearbejde, og halvdelen af børnene døde inden de slap ud. Når de andre overlevede, var det bl.a., fordi 20 % flygtede. I 1817 brød et fangeoprør ud, og fangerne brændte den ene fløj af fængslet af. Ruinen anes lige til højre på billedet ovenover. Hæren blev sat ind, og oprøret blev slået ned, og 14 af de værste fanger henrettet ved en standret. Da Verne besøgte byen, var man i gang med at bygge et nyt fængsel, som ses herunder (bygget 1861 – 1864). Det blev efterhånden til et rent kvindefængsel, der endelig blev lukket og revet ned i 1928. På dets plads byggede man bl.a. "lagkagehuset", der har lagt navn til en af Københavns mest berømte bagere. Den del, der lå nærmest Vor Frelser Kirke blev dog bevaret og ombygget til boliger. Den ses bedst fra tårnets top som et stort H, der kaldes *Skt. Annæ-Gården*.

Det nye fængsel, der stod klar til "indflytning" lige efter at Axel og professoren havde forladt byen. På skiltet ved kanalen står "Til Motorfærgerne", så her har den lille dampbåd sikkert bl.a. lagt til.

Og nu er vi *endelig devant Vor-Frelser-Kirk !*

Cette église n'offrait rien de remarquable. Mais voici pourquoi son clocher assez élevé avait attiré l'attention du professeur: à partir de la plate-forme, un escalier extérieur circulait autour de sa flèche, et ses spirales se déroulaient en plein ciel. «Montons, dit mon oncle. --Mais, le vertige? répliquai-je. --Raison de plus, il faut s'y habituer.

à partir de la plate-forme, un escalier extérieur circulait autour de sa flèche,

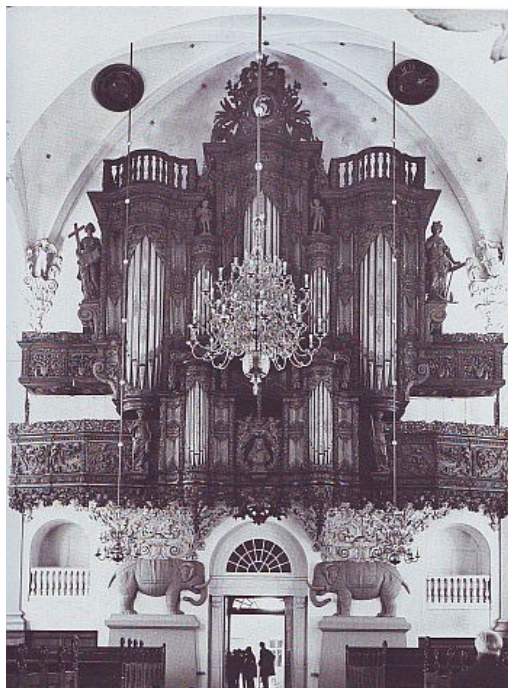
Vor Frelzers Kirke tegnet af Lambert van Haven, indviet 1696. Bygningen er et kors med fire lige lange arme. Spiret, der er 86 meter højt, er skabt af arkitekten Lauritds de Thurah i 1750. Bemærk allerede her, at snoningen er bagvendt både i forhold til "den rigtige" snoning i Rundetårn, men også i forhold til den originale tegning i *Rejsen til jorden indre*. Billedet er et litografi fra ca. 1860.

Cette église n'offrait rien de remarquable.

Vor Frelzers Kirke er den mest interessante kirke i København. Det er klart, at Verne har brug for at gøre selve kirken mindre interessant for at fremhæve spiret.

Indvendig har vi en fantastisk barokkirke med et alter skabt af svenskeren N. Tessin den yngre i 1707, færdiggjort i 1725. Opbygningen er kopieret efter Bernini.

Orglet blev taget i brug i 1698. Det er et af landets fineste orgler båret af to elefanter. På denne tid indstiftes elefantordenen (statut fra 1693) og interessen for ostindien var enorm (ostindisk kompagni 1616 og kolonien Tranquebar 1620). I en Vernesammenhæng kan vi så mindes Jorden rundt i 80 dage og Det rullende hus. I døren nogle rejseklædte herrer, der venter på at bestige tårnet, muligvis professor Lidenbrock og den skrækslagne Axel.

Tant que nous fûmes emprisonnés dans la vis intérieure, tout alla bien; mais après cent cinquante marches l'air vint me frapper au visage; nous étions parvenus à la plate-forme du clocher. Là commençait l'escalier aérien, gardé par une frêle rampe, et dont les marches, de plus en plus étroites, semblaient monter vers l'infini. «Je ne pourrai jamais! m'écriai-je. --Serais-tu poltron, par hasard? Monte!» répondit impitoyablement le professeur. Force fut de le suivre en me cramponnant. Le grand air m'étourdissait; je sentais le clocher osciller sous les rafales; mes jambes se dérobaient; je grimpai bientôt sur les genoux, puis sur le ventre; je fermais les yeux; j'éprouvais le mal de l'espace. Enfin, mon oncle me tirant par le collet, j'arrivai près de la boule.

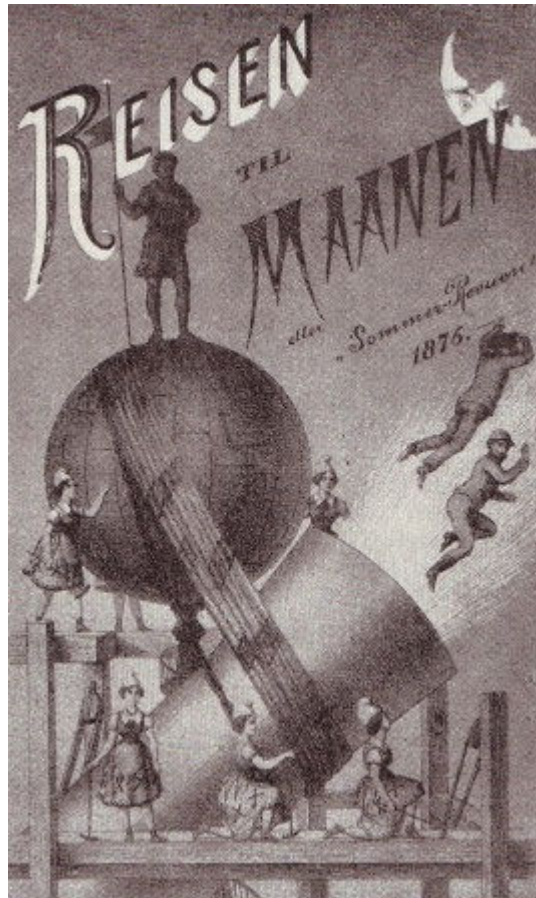
les marches, de plus en plus étroites, semblaient monter vers l'infini

2005: Lejf og Nils på vej op for at mindes Vernes død 100 år før.

j'arrivai près de la boule.

Statuen af "Vor Frelser" oven på kuglen er ca. 3 m høj. Kuglen blev brugt i en anden Vernesammenhæng som affyringsrampe ved sommerevyen i 1876. Måske fordi man så ville antyde, at der fra toppen af byens højeste spir ikke var så langt til Månen.

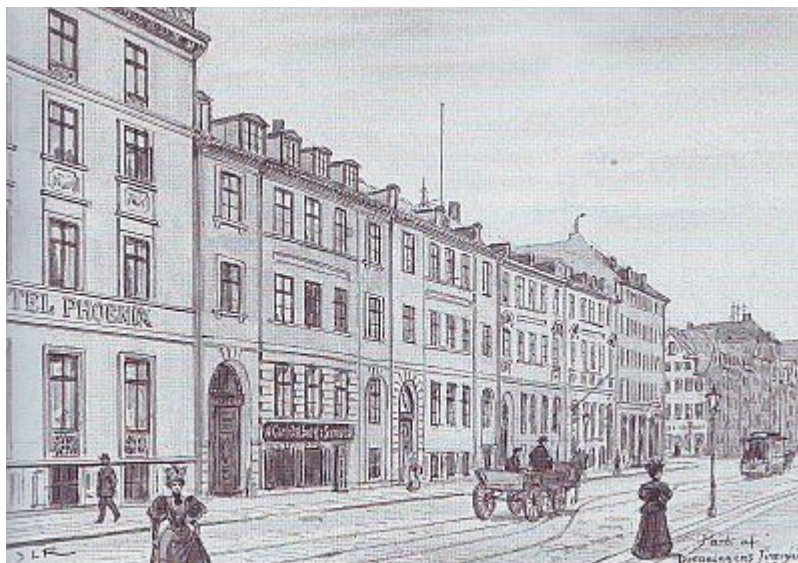
Le jour du départ arriva. La veille, le complaisant M. Thomson nous avait apporté des lettres de recommandations pressantes pour le comte Trampe, gouverneur de l'Islande, M. Pietursson, le coadjuteur de l'évêque, et M. Finsen, maire de Reykjavik. En retour, mon oncle lui octroya les plus chaleureuses poignées de main.

C. J. THOMSEN.

le complaisant M. Thomson

Christian Jürgensen Thomsen døde i 1865 og blev efterfulgt af professor Worsaae, der viser Verne rundt på museet ved dennes andet besøg i København.

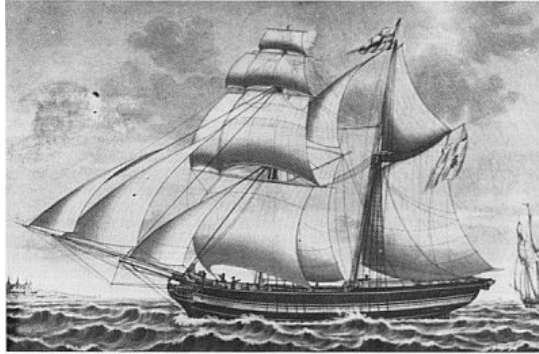

nous avait apporté des lettres de recommandations pressantes

Thomsen boede i Dronnings Tværgade nr. 7 næsten som nabo til hotel Phønix. Nr. 7

er midt i billedet ud for hestevognen, så Thomsen har kun skullet gå få skridt for at overrække anbefalingskrivelserne.

Le capitaine nous conduisit à des cabines assez étroites et disposées sous une espèce de rouf. ... Quelques instants plus tard, la goélette, sous sa misaine, sa brigantine, son hunier et son perroquet, appareilla et donna à pleine toile dans le détroit.

Vi får her lidt viden fra en erfaren Jules Verne, når det gælder sejlads. Et "rouf", på dansk ruf, er et dækshus på et sejskib. En skonnert som den viste havde normalt to master. Den forreste er fokkemasten med fokken (*misaine*), den bageste er mesanmasten med mesanen (*brigantine*). Endelig er der mærs (*hunier*) og bramsejl (*perroquet*), de øverste sejl. Og sådan kan *Valkyrien* forlade København med alle sejl sat. (Hvis nogen har forstand på fransk og sejlads, er de velkomne til at korrigere, jeg bliver lige så let søsyg som professor Lidenbrock)..

la Valkyrie rasait la côte d'Elseneur. Dans la disposition nerveuse où je me trouvais, je m'attendais à voir l'ombre d'Hamlet errant sur la terrasse légendaire. «Sublime insensé! disais-je, tu nous approuverais sans doute! tu nous suivrais peut-être pour venir au centre du globe chercher une solution à ton doute éternel!» Mais rien ne parut sur les antiques murailles; le château est, d'ailleurs, beaucoup plus jeune que l'héroïque prince de Danemark.

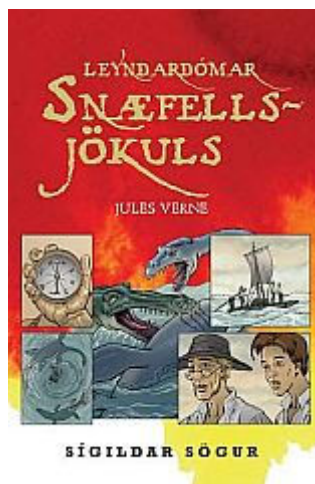
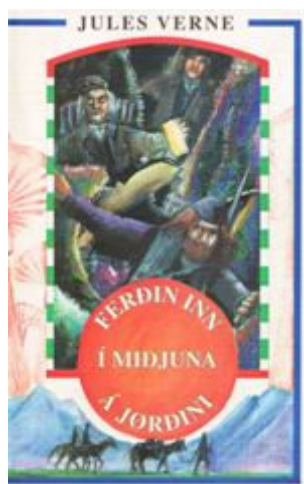
la Valkyrie rasait la côte d'Elseneur.

Tegning af Karl Vilhelm (=Oscar Knudsen) til udgaven fra Ungdommens Forlag.

l'ombre d'Hamlet errant sur la terrasse

Og derpå går turen videre forbi Færøerne til Island, så det er passende at slutte af med den færøerske udgave samt nyeste tegneserie fra vulkanøen.

Verne i Elsingnor.

Kronborg is yet another Vernian site. We suspect that the boat from Oslo (Christiania) to Copenhagen made a short stop in Elsinore on its way to Copenhagen in august 1861.

From Friedemann:

Lejf, you are right. My notes from the diary show, that the ship from Oslo did arrive at Helsingør at sunday August 4 at a quarter past five and left again at half past five. A pretty short stop, indeed.

Bjørn:

Bemærk at Vernes rejsekammerat komponisten Hignard senere skrev en hel opera over Hamlethistorien, så selv et kort visit kan sætte dybe spor.

Walkyrien.

Her er skibet, vi har ledt efter:

Gå ind på <http://billedarkiv.maritime-museum.dk/fotoweb/> og søg valkyrien, så ser I det smukkeste tænkelige billede af en to-mastet topsejlsskonnert med det rette navn og de rette årstal. Det skib kunne Verne meget vel have set i havnen i 1861.

Akvarel signeret J.F-P. 1917-57 F. Sørwig, Bergen: Skibsportræt af 2-mastet topsejlskonnert WALKYRIEN (VALKYRIEN) af Bogense ført af Captain C. Krøll, 1857. Portrætteret set mod styrbords side og imod bagbord. Forsvandt p.r. Kolding - England november/december 1867. Affotograferet i 2007.

Kort over København indenfor voldene.

Man begyndte at fjerne Københavns volde omkring 1858, men nedenstående kort viser nogenlunde det København, Verne besøgte i 1861.

Tøjhushavnen var f. eks. ikke fyldt op. Voldene er på plads endnu, men kommunehospitalet er planlagt, men var ikke færdigt i 1861. Tivoli blev grundlagt i 1843.

